

Харламов М. І. аспірант кафедри історії України
історичного факультету ХНУ ім. В. Н. Каразіна.

До питання про розвиток професійно-технічних шкіл в УСРР в роки НЕПУ.

Сучасний стан української професійно-технічної освіти знаходиться у стані гострої кризи. Тому виникає необхідність розглянути історичний досвід діяльності закладів профтехосвіти, з метою використання його в сучасних освітніх програмах.

Із введенням у 1921 році непу велика увага в державі почала приділятися розвиткові різних форм професійно-технічної освіти. В УСРР була створена особлива система освіти, яка відрізнялася від освітньої системи в РРФСР. В УСРР розвиток шкільної освіти мав такий вигляд: від 4 до 8 років – дошкільні навчальні заклади, від 8 до 15 років – семирічна трудова школа. Далі йшла дворічна професійна школа. З сімнадцяти років молода людина могла вступати до технікуму або інституту.

Між керівниками народних комісаріатів освіти УСРР та РРФСР часто виникала гостра полеміка з приводу необхідності існування професійно-технічних шкіл у системі освіти й, взагалі, з приводу ранньої професіоналізації освіти в Україні [3, с. 220].

За безпосередньої участі наркома освіти УСРР Г. Ф. Гринька 16 червня 1922 року було прийнято “Тимчасове положення про професійно-технічні школи”, у якому були визначені базові принципи та засади, на яких повинна була будуватися система професійно-технічних шкіл в Україні.

Про важливість індустріальної та сільськогосподарчої професійної освіти говорить також ще й те, що дворічні професійно-технічні школи були обов’язковими для всієї молоді України від 15 до 17 років, а курси, на яких навчалися з медичного, педагогічного та соціально-економічного напрямів були необов’язковими.

Професійні школи готували не лише досвідчених знавців, техніків тієї чи іншої галузі, тих що могли і використовували власні знання на практиці, але й

громадянина комуністичної держави, активного будівника нового суспільства [4, с. 70].

Керівники освіти української республіки не вважали, що професійно-технічна школа має оптимальні принципи та методи своєї роботи. Кожна галузь професійної освіти мала своє “призначення”, в процесі навчальної роботи приймала до розгляду лише власний сектор наукових знань.. Індустріально-технічні школи не вивчали проблем сільського господарства, а сільськогосподарчі технічні школи не торкалися проблем промисловості. Також усі види шкіл глибоко не вивчали предмети гуманітарного циклу [5, с. 7].

Такий розвиток професійних шкіл були викликаний особливостями періоду відновлення народного господарства, коли державі були потрібні не гуманітарії, але робітники технічних спеціальностей. У подальшому радянське керівництво планувало перейти від вузької спеціалізованої школи до системи політехнічної освіти по всій країні [1, с. 172].

Література.

1. Батышев С. Я. Формирование квалифицированных рабочих кадров в СССР. – М.: Экономика, 1971. – 214 с.
2. Временное положение о профессионально-технических школах. – Х.: тип. Наркомпроса, 1922. – 41 с.
3. Зарытовский Б. А. Проблемы взаимоотношений общего, политехнического и профессионального образования в истории советской педагогики (1921 – 1925) // Ученые записки (Курский педагогический институт), кафедра педагогики и психологии. – 1968. – выпуск 50. – с. 204 – 235.
4. Івашина Г. З. До питання створення радянської системи професійної освіти на Україні (1921 – 1928) // Педагогіка. Республіканський науково-методичний збірник. – 1967. – випуск 5. – с. 68 – 78.
5. Материалы по реформе профессиональной школы. – Л.: издательство книжного сектора ГУБОНО, 1924. – 56 с.

